

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4CdoR/12/2023
Identifikačné číslo spisu: 6119379937
Dátum vydania rozhodnutia: 25.04.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Nora Halmová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:6119379937.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa I. I., narodeného X. H. XXXX, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica, dieťa rodičov - matky N. U. I., L., narodenej XX. T. XXXX, B., I. XXX/X, zastúpenej advokátskou kanceláriou Advokátska kancelária JUDr. Ján Segeč, s. r. o., Banská Bystrica, Skuteckého 26, IČO: 47 258 039 a otca X. I. I., narodeného XX. H. XXXX, Z., T. G. XXXX/XX, zastúpeného advokátom Mgr. Martinom Orviským, Vigľašská Huta, Vigľašská Huta - Kalinka 67, IČO: 53 581 571, o zmenu úpravy styku otca s maloletým, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 37P/220/2019, o dovolaní otca proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 31. januára 2023 č. k. 13CoP/44/2022-1168, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 20. apríla 2022 č. k. 37P/220/2019-799 spolu s opravným uznesením z 28. júna 2022, č. k. 37P/220/2019-914 rozhodol tak, že otec je oprávnený sa stretávať s maloletým I. I., narodeným X. H. XXXX každý párný týždeň v kalendárnom roku v utorok od 15.00 h do 17.00 h, za prítomnosti pracovníkov U. L. J. Z. J. J. Ú. H. J., pobočka X. X., U. X, X. X.. (výrok I); otec je oprávnený maloletého v stanovený deň a hodinu od matky prevziať pred vchodom do budovy U. L. J. Z. J. J. Ú. H. J., pobočka X. X., U. X, X. X., za účelom realizácie asistovaného styku s maloletým a matka je povinná maloletého otcovi odovzdať (výrok II); otec je následne po ukončení asistovaného styku povinný maloletého matke v stanovený deň a hodinu odovzdať pred vchodom do budovy U. B. L. J. Z. J. J. Ú. H. J., pobočka X. X.N., U. X, X. X. (výrok III); matka je povinná maloletého na styk s otcom riadne pripraviť a otcovi styk s maloletým umožniť (výrok IV); maloletému I. I., narodeného X. H. XXXX a jeho rodičom uložil povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu v U. L. J. Z. J. J. Ú. H. J., pobočka X. X., U. X, X. X. (výrok V); rozsudok vo výroku I., II., III. o úprave styku otca s maloletým bude predbežne vykonateľný jeho doručením (výrok VI); priznal znalkyni L. T. V., L. s miestom výkonu

činnosti Y. U. XXXX/X, XXX XX X. Š., znalečné vo výške 878,69 eura (výrok VII); upravil účtáreň tunajšieho súdu, aby vyplatila znalkyni z celkovo priznanej sumy 878,69 eura za znalecký úkon zapísaný v znaleckom denníku znalkyne pod por. č. 24/2021, sumu 350 eur z položky denníka D14 155/2021 a sumu 528,69 eura z rozpočtových prostriedkov súdu, na účet vedený vo P. X., H. U., IBAN: U. XXXX XXXX XXXX XXXX XXXX, variabilný symbol XXXXXXXX, konštantný symbol XXXX (výrok VIII); štátu nepriznal náhradu trov konania v celom rozsahu (výrok IX); otca zaviazal nahradiť štátu trovy štátu v sume 439,35 eura (výrok X); matku zaviazal nahradiť štátu trovy štátu v sume 89,34 eura (výrok XI); zrušil uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica, sp. zn. 37P/220/2019-356 zo dňa 16. februára 2021, v časti výroku, v ktorom otcovi uložil povinnosť zložiť preddavok v sume 350 eur (výrok XII); zároveň došlo k zmene rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica, sp. zn. 31P/215/2015-274 zo dňa 15. decembra 2016, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 17CoP/13/2017-356 zo dňa 22. novembra 2017 (XIII) a žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania (výrok XIV). O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“).

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie otca rozsudkom z 31. januára 2023 č. k. 13CoP/44/2022-1168 opravil uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 37P/220/2019-914 zo dňa 28. júna 2022 v uvedení spisovej značky na strane 2 a 3 uznesenia, hore vpravo, ktorá má byť správne uvedená : 37P/220/2019 (výrok I); zmenil uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 37P/220/2019-914 zo dňa 28. júna 2022 tak, že opravil rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 37P/220/2019-799 zo dňa 20. apríla 2022 v časti označenia trvalého bydliska matky maloletého, ktoré správne znie: trvale bytom I. a vo zvyšku uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 37P/220/2019-914 zo dňa 28. júna 2022 potvrdil (výrok II); rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 37P/220/2019-799 zo dňa 20. apríla 2022 v znení opravy (II. výrok) potvrdil (výrok III) a žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania (výrok IV).

2.1. Odvolací súd v odôvodnení uviedol, že otec maloletého namietal, že vadou konania je nedoručené vyjadrenie matky k znaleckému posudku, tiež, že súd toto vyjadrenie neuviedol ani v odôvodnení rozhodnutia, nebolo mu doručené ani podanie matky - Žiadosť o určenie presného dátumu výsluchu maloletého zo dňa 21. marca 2022, a nemal možnosť sa k podaniam vyjadriť. K uvedením námietkam odvolací súd uviedol, že pod porušením práva na spravodlivý proces v súlade s § 389 ods. 2 CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

2.2. K odňatiu možnosti otca konať pred súdom nedošlo porušením zásady kontradiktórnosti ako základnej súčasť práva na spravodlivý proces. Táto zásada znamená, že obom stranám konania musí byť daná možnosť zoznámiť sa so stanoviskami a dôkazmi predloženými súdu s cieľom ovplyvniť jeho rozhodnutie - či už protistranou alebo na konaní nezúčastneným subjektom, od ktorého si prípadne súd takéto vyjadrenie alebo dôkaz mohol vyžiadať - a vyjadriť sa k nim (porovnaj Kmec, J., Kosař, D., Kratochvíl, J., Bobek, M. Evropská úmluva o ľudských právach. Komentář. 1. Vydání. Praha : C. H. Beck, 2012, s. 740). Právo na kontradiktórny proces nemá absolútny charakter a jeho rozsah sa môže líšiť najmä v závislosti na zvláštnostiach daného konania. Nebráni súdu, aby od tohto pravidla v záujme procesnej ekonomie upustil, ak je zrejme, že nezoznámenie účastníka konania napr. so stanoviskom iných účastníkov nemôže mať akýkoľvek vplyv na výsledok konania pred nimi.

2.3. Za situácie, že platné právo pripúšťa proti rozhodnutiu odvolanie, treba tento nedostatok považovať za zhojený možnosťou účastníka/otca vyjadriť svoje námietky v podanom odvolaní. Iný názor, vychádzajúci z nemožnosti zhojenia uvedeného nedostatku inak než zrušením rozhodnutia a vrátením veci na opätovné rozhodnutie, by odporovalo zásade rýchlosti, efektivity konania, zrušenie rozhodnutia by zbytočne predlžovalo konanie a zvyšovalo náklady účastníkov konania, bolo by aj v rozpore s jedným zo základných princípov právneho štátu, ktorým je princíp racionality.

2.4. V preskúmvanej veci odvolateľ možnosť podať odvolanie proti rozhodnutiu prvoinštančného súdu využil a v podanom opravnom prostriedku mal možnosť sa vyjadriť k vyjadreniam matky maloletého, ktoré mu súd prvej inštancie nedoručil. Z obsahu odvolania otca bolo zrejmé, že sa odvolateľ v plnom rozsahu oboznámil s obsahom vyjadrenia matky k znaleckému posudku a podaním matky - Žiadosti o určenie presného dátumu výsluchu maloletého zo dňa 21. marca 2022. Odvolateľ sa v odvolaní vyjadril k vyjadreniu matky k znaleckému posudku ako to vyplývalo zo strany č. 1. 6 jeho odvolania, namietal, že sa rázne ohradzuje voči matkou uvedeným záverom v predmetnom vyjadrení k znaleckému posudku, ktoré len potvrdzujú jej výslovne negatívny postoj voči jeho osobe, matka vyjadrila svoju obavu, či bude ochotný podriaďiť sa výchovnému opatreniu - odbornému poradenstvu, pričom sa neštíti súd zavádzať ďalšími klamstvami a fabuláciami. Rázne sa ohradil voči matkou uvedeným záverom, že otec mal. syna nemá reálny záujem o kontakt so synom, nie je ochotný spolupracovať žiadnym spôsobom na tom, aby bolo možné zo strany kolízneho opatrovníka ako aj súdu bez pochybností konštatovať, že výchovné prostredie u otca je pre mal. syna bezpečné a nebude ohrozovať jeho vývoj v žiadnom ohľade ...“. Uviedol, že matka maloletého aj v tomto svojom vyjadrení potvrdila svoje uzurpátorstvo vo veci maloletého I., nakoniec znalecký posudok zo psychologického vyšetrenia matky maloletého I. poskytuje aj ďalšie odpovede o jej osobe. Poukázal na tvrdenie matky "Pokiaľ súd nedisponuje znaleckým vyšetrením otca najmä v tomto smere, mám za to, že nie je možné reálne definovať, čo je pre mal. syna I. vhodné vo vzťahu k jeho otcovi, pričom v prípade ak otec opätovne nebude podrobený znaleckému posúdeniu vytvára sa priestor na to, že aj naďalej bude ignorovať všetky vyššie authority ako je kolízny opatrovník, polícia ako aj súd, čo ja osobne vnímam tak, že nie je možné veriť tomu, čo by otec aktuálne deklaroval vo vzťahu k mal. synovi I. a zároveň by tak bol mal. syn I. vystavený neprímeranému riziku toho, ako sa otec reálne správa vo svojom výchovnom prostredí ako aj v prítomnosti mal. syna I.". Odvolací súd uviedol, že vyjadrenie matky, ktoré namietal otec v odvolaní ani jej Žiadosť o určenie presného času výsluchu maloletého pred súdom s poukazom na odôvodnenie rozhodnutia a vyjadrenie otca k nim v odvolaní po preskúmaní odvolacím súdom nemali vplyv na vecnú správnosť rozhodnutia vo veci. Vzhľadom na uvedené, nesprávnym procesným postupom prvoinštančného súdu nedošlo k porušeniu procesného práva odvolateľa v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa § 389 ods. 2 CSP s následkom zrušenia rozhodnutia. Ani skutočnosťou, že súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia neuviedol vyjadrenie matky k znaleckému posudku, nedošlo k porušeniu procesných práv otca, keďže súd odôvodnil rozhodnutie v súlade s § 220 ods. 2 CSP. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) v spojení s § 52 CMP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal otec (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktoré odôvodnil poukazom na ustanovenie § 420 písm. f) CSP.

3.1. Namietal, že v rámci prvostupňového konania mu nebolo doručené písomné podanie matky - jej vyjadrenie k znaleckému posudku a ani podanie matky - Žiadosť o určenie presného dátumu výsluchu maloletého zo dňa 21. marca 2022, ktoré mohlo mať podstatný vplyv na rozhodnutie ako prvoinštančného tak aj krajského súdu, v dôsledku čoho došlo k porušeniu zásady kontradiktórnosti konania a teda k závažnému porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. Podľa názoru krajského súdu nebolo toto podanie matky relevantné pre rozhodnutie súdu vo veci samej (bod 53. rozsudku). S touto argumentáciou krajského súdu sa dovolateľ nestotožnil. Poukázal na nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 155/2020 bod 30, v ktorom sa uvádza, že napriek povinnosti súdu doručovať vyjadrenia účastníkom konania aj nad rozsah zákonom uloženou povinnosťou, v rámci svojej judikatúry spresnil, že porušenie kontradiktórnosti konania v dôsledku čoho bolo porušené právo účastníka nepovažoval len konanie súdu v rámci, ktorého nebolo doručené vyjadrenie účastníka, ktoré je bezobsažné, ak sa v ňom opakujú už uvedené argumenty alebo ak ide o vyjadrenie, ktoré nemôže mať žiadny vplyv na výsledok konania vzhľadom na skutočnosť, že do úvahy prichádza len určité súdom zvolené riešenie. Tento záver potvrdil aj uznesením Najvyššieho súdu SR z 18. októbra 2018 sp. zn. 1Cdo/2/2018. V danom prípade vyjadrenie matky k znaleckému posudku predstavuje jedno z kľúčových podaní, keďže v ňom matka uvádzala skutočnosti, že otec nemá reálny záujem o kontakt so synom ale najmä, že neboli skúmané podmienky jeho bydliska, či budú vhodné pre maloletého syna, a že podmienky u dovolateľa nie sú vhodné, pričom prvostupňový a odvolací súd obmedzil v rozhodnutí, ktorým bolo potvrdené

prvostupňové rozhodnutie možnosti stretávania so synom, keďže jeho styk môže prebiehať výlučne pod dohľadom pracovníka U.L.N. L. J. Z. J. J. Ú. H. J., pričom vzhľadom na nariadený čas a miesto, kedy môže syna vyzdvihnúť a zároveň odovzdať výlučne v X. X. na adrese U. X, nie je možné, aby vzal syna k sebe domov a teda v otázke styku prvostupňový ako aj odvolací tieto argumenty zohľadnili v rozhodnutí vo veci samej. Vyjadrenie matky k znaleckému posudku bolo podstatným podaním v konaní, v ktorom boli uvádzané závažné, skutkové tvrdenia ku ktorým sa nemohol v konaní pred prvostupňovým súdom vyjadriť pričom krajský súd toto pochybenie prvostupňového súdu neodstránil.

3.2. Vzhľadom na uvedené otec navrhol, aby dovolací súd rozhodnutia súdov nižších inštancií zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Kolízny opatrovník ani matka sa k podanému dovolaniu písomne nevyjadrili.

5. Na konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých sa vzťahuje Civilný mimosporový poriadok. V zmysle § 2 ods. 1 CMP sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže CMP neustanovuje inak, dovolací súd ďalej skúmal možnosť aplikácie ustanovení CSP pre konanie o dovolaní otca maloletých detí.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník konania zastúpený v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorého neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. Dovolateľ namietal vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP spočívajúce v odopretí práva na spravodlivý proces a porušenie kontradiktórnosti procesu, tým že mu nebolo doručené vyjadrenie matky k znaleckému posudku č 24/2021 zo 4. marca 2022, (doručené prvoinštančnému súdu 8. marca 2022)

a ani podanie matky - Žiadosť o určenie presného dátumu výsluchu maloletého zo dňa 21. marca 2022.

12. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na neustrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

13. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26, 5Cdo/57/2019, bod 9, 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

14. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jej práva na spravodlivý proces.

15. Najvyšší súd po preskúmaní dovolania a obsahu spisu zistil, že nedošlo k porušeniu kontradiktórnosti konania ani k odopretiu práva na spravodlivý proces. Tu je potrebné poukázať na odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu, ktorý sa v štádiu odvolacieho konania dôsledne po právnej stránke vysporiadal s namietaným porušením. Aj keď došlo k nesprávnemu postupu súdu prvej inštancie, ktorý opomenul doručiť uvádzané podania matky otcovi ešte pred vyhlásením rozsudku, práva otca neboli tým dotknuté. Otec maloletého tieto skutočnosti namietal už v rámci svojho odvolania, pričom toho času bol oboznámený s obsahom vyjadrenia matky k znaleckému posudku. V rámci odvolania mohol otec využiť zákonné možnosti reagovať na obsah uvedeného podania, resp. doplniť akékoľvek skutočnosti, ktoré považoval za potrebné. Keďže toto právo mu v rámci odvolacieho konania (kde je možné skúmať nielen právne, ale aj skutkové námietky) nebolo odopreté, nie je možné súhlasiť s jeho dovolacou námietkou, že mu bolo odňaté právo na spravodlivý proces alebo porušená zásada kontradiktórnosti konania.

16. Z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu v posudzovanej veci nepochybne vyplýva, že za situácie, že platné právo pripúšťa proti rozhodnutiu odvolanie, treba tento nedostatok považovať za zhojený možnosťou účastníka/otca vyjadriť svoje námietky v podanom odvolaní. Iný názor, vychádzajúci z nemožnosti zhojenia uvedeného nedostatku inak než zrušením rozhodnutia a vrátením veci na opätovné rozhodnutie, by odporovalo zásade rýchlosti, efektivity konania, zrušenie rozhodnutia by zbytočne predlžovalo konanie a zvyšovalo náklady účastníkov konania, bolo by aj v rozpore s jedným zo základných princípov právneho štátu, ktorým je princíp racionality.

16.1. V preskúmvanej veci otec možnosť podať odvolanie proti rozhodnutiu prvoinštančného súdu využil a v podanom opravnom prostriedku mal možnosť sa vyjadriť k vyjadreniam matky maloletého, ktoré mu súd prvej inštancie nedoručil. Z obsahu odvolania otca bolo zrejmé, že sa otec v plnom rozsahu oboznámil s obsahom vyjadrenia matky k znaleckému posudku a podaním matky - Žiadosti o určenie presného dátumu výsluchu maloletého zo dňa 21. marca 2022. Otec sa v odvolaní vyjadril k vyjadreniu matky k znaleckému posudku ako to vyplývalo zo strany č. 1. 6 jeho odvolania, namietal, že sa rázne ohradzuje voči uvedeným záverom matky maloletého v predmetnom vyjadrení k znaleckému posudku, ktoré len potvrdzujú jej vyslovene negatívny postoj voči jeho osobe, matka vyjadrila svoju obavu, či otec maloletého bude ochotný podriať sa výchovnému opatreniu - odbornému poradenstvu, pričom sa neštíti súd zavádzať ďalšími klamstvami a fabuláciami. Rázne sa ohradil voči matkou uvedeným záverom " ... že otec mal. syna nemá reálny záujem o kontakt so synom, nie je ochotný spolupracovať žiadnym spôsobom na tom, aby bolo možné zo strany kolízneho opatrovníka ako aj súdu bez pochybností konštatovať, že výchovné prostredie u otca je pre mal. syna bezpečné a nebude ohrozovať jeho vývoj v žiadnom ohľade ... ". Uviedol, že matka mal. aj v tomto svojom vyjadrení potvrdila svoje uzurpátorstvo vo veci maloletého I., nakoniec znalecký posudok zo psychologického vyšetrenia matky maloletého I. poskytuje aj ďalšie odpovede o jej osobe. Poukázal na tvrdenie matky „Pokiaľ súd nedisponuje znaleckým vyšetrením otca najmä v tomto smere, mám za to, že nie je možné reálne definovať, čo je pre mal. syna I. vhodné vo vzťahu k jeho otcovi, pričom v prípade ak otec opätovne nebude podrobený znaleckému posúdeniu vytvára sa priestor na to, že aj naďalej bude ignorovať všetky vyššie authority ako je kolízny opatrovník, polícia ako aj súd, čo ja osobne vnímam tak, že nie je možné veriť tomu, čo by otec aktuálne deklaroval vo vzťahu k mal. synovi I. a zároveň by tak bol mal. syn I. vystavený neprimeranému riziku toho, ako sa otec reálne správa vo svojom výchovnom prostredí ako aj v prítomnosti mal. syna I.“

17. Dovolací súd dodáva, že vyjadrenie matky maloletého k znaleckému posudku nebolo podaním, na ktorom bolo založené rozhodnutie súdu prvej inštancie. Prvoinštančný súd síce nesprávne postupoval, že nedoručil vyjadrenie matky k znaleckému posudku otcovi maloletého, avšak toto pochybenie nespôsobilo porušenie práva otca na spravodlivý proces, pretože v rámci odvolania mohol otec využiť zákonné možnosti a reagovať na obsah daného podania. Toto právo mu v rámci odvolacieho konania nebolo odopreté.

18. K argumentácii otca týkajúcej sa kontradiktórnosti konania, najvyšší súd uvádza, že princíp kontradiktórnosti konania (I. ÚS 50/2022), ktorý je nesporne obsahom práva na spravodlivý proces, nemožno chápať formalisticky, ale je potrebné dôsledne vyhodnotiť individuálne okolnosti situácie, na základe ktorých možno dospieť k záveru, či v konkrétnom prípade bola možnosť strany sporu zaujať stanovisko k vyjadreniu protistrany naozaj reálne zmarená, a tým jej pozícia objektívne oslabená (I. ÚS 145/2021). K tomuto materiálnemu výkladu zásady kontradiktórnosti konania sa v poslednom období priklonil i ESLP (Puškárová proti Slovensku zo 7. mája 2019, Nerušil proti Slovensku zo 7. mája 2019 a naposledy Sarkocy proti Slovensku z 22. septembra 2020. Možno teda konštatovať, že aj ESLP zdôrazňuje potrebu zohľadňovať konkrétne okolnosti posudzovanej veci, keď tvrdí že právo na kontradiktórne konanie nie je absolútne a rozsah tohto práva sa môže meniť v závislosti od špecifických okolností prípadu (Asnar proti Francúzsku č. 12316/04 z 18. októbra 2007, Vokoun proti Českej republike č. 20728/05 z 3. júla 2008, Čičmanec proti Slovenskej republike č. 65302/11 z 28. júna 2016, Krčmář a ďalší proti Českej republike č. 35376/97 z 3. marca 2000) a v niektorých prípadoch zohľadňuje aj kritérium vzniku podstatnej ujmy v súvislosti s nekomunikovaným stanoviskom. Právo na kontradiktórne konanie teda nie je absolútne a jeho rozsah sa môže meniť v závislosti od osobitostí

konkrétneho prípadu. Jeho dôležitosť je však znásobená predovšetkým v situáciách, keď je dôkaz, ku ktorému sa účastník konania nemôže vyjadriť, rozhodujúci pre celé konanie.

19. So zreteľom na všetko vyššie uvedené dovolací súd dovolanie otca, v ktorom namietal vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

20. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.